

Vážený pan
Ing. Jozef Síkela
ministr
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Na Františku 32
110 15 Praha 1

Praha, 14. ledna 2022

Vážený pane ministře,

se zájmem jsme si přečetli výsledky Vašeho jednání na půdě Energetického regulačního úřadu. Jsme velmi rádi, že se snažíte najít rychlou a efektivní cestu, jak řešit současnou energetickou krizi, která nutně dostává do energetické chudoby miliony lidí v České republice a která znamená reálně zánik velké části průmyslu. Asi nemá cenu popisovat, co se stane pekárně, která bude platit za energie místo 20 milionů korun až 75 milionů korun, nebo co to znamená pro velké průmyslové výrobce. Do velkých problémů se dostávají i obchodníci s energiemi, kteří vzhledem k vysokým úrokovým sazbám a rostoucím cenám energií nedosáhnou na bankovní garance umožňující nákup elektřiny nebo plynu.

Dal jste Energetickému regulačnímu úřadu dva týdny na krátkodobá řešení a měsíc na přípravu nějaké dlouhodobé strategie. Jako dlouholetí odborníci v oboru, kteří mimo jiné mnoho let zasedali ve vedení ERÚ, jsme si provedli řadu analýz, hlavně cenových, a vytipovali nástroje, jak řešit v ČR energetickou krizi.

Varující je, že v tuto chvíli platíme v ČR při srovnatelných podmínkách zhruba dvoj-až trojnásobek cen za energie, než platí například zákazníci na Slovensku, ale i dalších státech V4. Situace se bude v roce 2022 dále zhoršovat, dodavatelé energií budou letos ještě několikrát zdražovat elektřinu a plyn. Náš největší dodavatel ČEZ nabízí nyní téměř nejvyšší ceny elektřiny na trhu při výrobních nákladech mnohonásobně nižších, to je nenormální situace. Hlavní dodavatel plynu nabízí plyn v ČR za dvakrát vyšší cenu než v SR. Podobná situace v jiných státech EU neexistuje.

Nemůžeme souhlasit s nedávným vyjádřením bývalého ministra Karla Havlíčka k našemu návrhu na nutnost uzavřít dlouhodobou smlouvu na import plynu v tom smyslu, že ceny v těchto kontraktech a cen na burze jsou srovnatelné. Podle našich propočtů musí odběratelé plynu v ČR zaplatit cca 80 miliard Kč ročně navíc proto, že nemáme dlouhodobou smlouvu s Gazpromem. Pro důkaz tohoto závěru uvádíme, že Německo na vývozu ruského plynu z dlouhodobého kontraktu přes Jamal do Polska a na Ukrajinu vydělává více než 500 milionů USD za 1 mld. m³. Kdyby Německo dodávalo tento plyn na burzy, tak by klesla cena plynu a elektřiny o desítky procent. Německo také dodává svému průmyslu plyn za ceny o polovinu nižší než v ČR.

Stejně tak nemůžeme souhlasit s vyjádřením Vašeho předchůdce na MPO, že nehodlá koupit zásobníky RWE v ČR. Vlastnictví těchto zásobníků je kritické pro bezpečnost dodávek plynu v ČR, výrazně se omezí krach obchodníků, čerpáním plynu ze zásobníků na začátku zimního období díky spekulacím obchodníků s cenami plynu. EU i ČR stimuluje zavedením povolenek a emisních limitů škodlivých látek přechod z uhlí na plyn, tak se tomuto cíli musíme přizpůsobit. Co nejlevněji a nejrychleji.

ČR se zavázala, že sníží emise CO₂ o 55 % do roku 2030 a ukončí provoz elektráren a tepláren na uhlí, což oznámili i vlastníci těchto zdrojů. Tento krok je správný z toho pohledu, že ČR společně s Polskem a Bulharskem platí 95 % emisních povolenek celé EU a ceny povolenek se budou dále zvyšovat. Jako nástroje vláda uvádí investice do obnovitelných zdrojů a jaderných elektráren. Nejsme proti jaderné energetice ani obnovitelným zdrojům na lokální úrovni. Těmito nástroji se ale cíl nesplní do roku 2030, ani do roku 2040. Řešením je levný plyn, ze kterého se vyrobí levné teplo a levná elektřina. A masivní, a co nejrychlejší investice do úspor energie, na zateplení domu vynaložit desítky miliard korun. A odběratelé si pak vyberou, jestli preferují fotovoltaiku (dotace do úspor tomu pomáhají) nebo kotle na plyn s podporou kotlíkových dotací atd. A do vysoce účinných malých a středních zdrojů.

Jsme přesvědčeni, že v energetice se dá ušetřit 100 až 200 mld. Kč za rok výrazným zkvalitněním řízení energetiky. Důležitým stavebním kamenem je okamžitá změna strategie a přístupu České republiky ke všem odvětvím energetiky. Celou řadu kroků je možné učinit téměř okamžitě v rámci současné legislativy, ale samozřejmě je potřeba také připravit nějaké legislativní změny.

Jako neformální sdružení s názvem „Energie není luxusní zboží“ jsme se veřejnosti představili v prosinci loňského roku. Naše názory budeme veřejně publikovat dál. Ověřili jsme si, že naše názory sdílí a podporují miliony obyvatel ČR a značná část průmyslu. Jsou připraveni nás podpořit i veřejně. Situace v ekonomice i sociální oblasti, ale například i sportu, je opravdu velmi kritická.

Domníváme se proto, že je nutno postupovat tak, aby se celá situace začala řešit v řádech týdnu a měsíců, nikoliv let.

Mimo jiné je důležité tuto strategii správně nastavit i s ohledem na předsednictví ČR v Evropské unii, kde bude energetika jedno z klíčových témat a kde je nyní v podstatě okamžitě potřeba si vyjednat podmínky v rámci taxonomie Evropské komise.

Mezi hlavní priority řadíme následující oblasti:

1. **Řešení dlouhodobých smluv pro mezinárodní dodávky zejména plynu** jako například v Maďarsku nebo Německu a Itálii, které tlumí nárůst cen. Jsme připraveni s uzavřením takového kontraktu pomoci, nutná je ale pomoc politiků, stejně jako tomu bylo v západní Evropě.
2. **Hledat možnosti regulace cen pro domácnosti** podobně jako například na Slovensku a zejména řešení krizových situací.
3. **Využít konkurenční výhody v podobě nízkých výrobních cen elektřiny** a odpoutání se od stanovení ceny na burze. Nelze akceptovat tvrzení, že kdosi podepsal smlouvy na vývoz elektřiny a již s tím nelze nic dělat. Jsme připraveni smlouvy prostudovat a nalézt řešení.
4. **Okamžitě řešit systém emisních povolenek, včetně zvážení vystoupení z tohoto systému.** Je nutná okamžitá akce, protože emisní povolenky nepřispívají k ochraně životního prostředí, ale tvoří až polovinu nárůstu cen elektřiny a do budoucna budou pro průmysl i energetiku smrtící.
5. **Výrazně zlepšit kvalitu ochrany spotřebitelů v institucích jako je Energetický regulační úřad a Ministerstvo průmyslu a obchodu.**
6. **Tvorba nové státní energetické politiky.** Jsme připraveni na tomto cíli spolupracovat, tak jako jsme to dělali v rámci Pačesovy komise. Kromě změn trhu, přípravy na Green Deal je nutno zlepšit i stav ovzduší v situaci, kdy ročně onemocní 100 tisíc občanů na rakovinu.

V ČR neexistuje veřejná a odborná diskuse, není dostatečně vyjasněná strategie ČR a v programovém prohlášení vlády se této závažné problematice – tedy energetice a Green Dealu s dopadem na domácnosti i české firmy - věnuje

překvapivě malý prostor. Umíme ihned nabídnout cestu, jak dosáhnout změn bez velkých legislativních zásahů a v souladu s celkovou politikou ČR i EU.

Jsme připraveni se setkat okamžitě, debatu zahájit a nabízet konkrétní řešení. Dopis proto posíláme i předsedovi vlády, všem poslancům a senátorům. Očekáváme rychlou a konstruktivní odpověď, protože času není nazbyt.

S pozdravem

Alena Vitásková, v.r.

bývalá předsedkyně Energetického regulačního úřadu, předsedkyně Institutu Aleny Vitáskové

Hynek Beran, v.r.

nezávislý expert v energetice, představitel České společnosti pro energetiku, člen tzv. Pačesovy energetické komise k aktualizaci Státní energetické koncepce (ASEK)

Vladimír Štěpán, v.r.

nezávislý konzultant v energetice, představitel společnosti ENAS, nezávislý expert, člen Pačesovy komise k ASEK

Ivan Noveský, v.r.

konzultant v oblasti energetiky a finanční gramotnosti, bývalý první místopředseda ERÚ, předseda Institutu pro energetiku

Vladimír Vlk, v.r.

Expert pro oblast energetiky, člen nezávislé energetické komise, bývalý člen rady ERÚ

Pavel Janeček, v.r.

Bývalý předseda představenstva Pražské plynárenské, a.s.

Jiří Chvojka v.r.

bývalý ředitel sekce vnějších vztahů ERÚ, zakladatel Spolku proti nemravným cenám energií

Komunikační e-mailová adresa: jiri.chvojka@extender.cz